EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 3.6.2026
COM(2026) 203 final

Priporočilo

PRIPOROČILO SVETA

o ekonomski, socialni, strukturni in proračunski politiki ter politiki zaposlovanja Češke

{SWD(2026) 203 final}

Priporočilo

PRIPOROČILO SVETA

o ekonomski, socialni, strukturni in proračunski politiki ter politiki zaposlovanja Češke

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti členov 121(2) in 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe (EU) 2024/1263 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2024 o učinkovitem usklajevanju ekonomskih politik in večstranskem proračunskem nadzoru ter razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97[1] in zlasti člena 3(3) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Uredba (EU) 2024/1263 določa cilje okvira ekonomskega upravljanja, katerega namen je spodbujati zdrave in vzdržne javne finance, z reformami in naložbami pa trajnostno in vključujočo rast in odpornost, ter preprečiti čezmerni javnofinančni primanjkljaj. Uredba določa, da Svet in Komisija izvajata večstranski nadzor v okviru evropskega semestra v skladu s cilji in zahtevami iz Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU). Evropski semester vključuje zlasti oblikovanje specifičnih priporočil za države in nadzor nad njihovim izvajanjem.

(2) Komisija je 16. julija 2025 sprejela predlog uredbe o vzpostavitvi Evropskega sklada za ekonomsko, socialno in teritorialno kohezijo, kmetijstvo in podeželje, ribištvo in pomorstvo ter blaginjo in varnost za obdobje 2028–2034 ter spremembi Uredbe (EU) 2023/955 in Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509[2]. Cilj predloga je povečati učinkovitost financiranja Unije z zmanjšanjem razdrobljenosti finančne strukture ter podpreti države članice pri usklajevanju njihove gospodarske politike v skladu s členom 175 PDEU.

---

[1] Uredba (EU) 2024/1263 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2024 o učinkovitem usklajevanju ekonomskih politik in večstranskem proračunskem nadzoru ter razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 (UL L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

[2] Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi Evropskega sklada za ekonomsko, socialno in teritorialno kohezijo, kmetijstvo in podeželje, ribištvo in pomorstvo ter blaginjo in varnost za obdobje 2028–2034 ter spremembi Uredbe (EU) 2023/955 in Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509 (COM(2025) 565 final). O predlagani uredbi trenutno potekajo pogajanja s sozakonodajalcema.

(3) Komisija je 25. novembra 2025 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 sprejela poročilo o mehanizmu opozarjanja za leto 2026, v katerem Češke ni opredelila kot eno od držav članic, za katero bi bilo treba izvesti poglobljeni pregled. Sprejela je tudi priporočilo za priporočilo Sveta o ekonomski politiki euroobmočja, priporočilo za priporočilo Sveta o človeškem kapitalu v Evropski uniji ter predlog skupnega poročila o zaposlovanju za leto 2026, v katerem je analizirano izvajanje smernic za zaposlovanje in načel Evropskega stebra socialnih pravic. Svet je priporočilo o ekonomski politiki euroobmočja[3] sprejel 21. aprila 2026, skupno poročilo o zaposlovanju in priporočilo o človeškem kapitalu pa 9. marca 2026.

(4) Komisija je 29. januarja 2025 objavila kompas za konkurenčnost, tj. strateški okvir, katerega cilj je v naslednjih petih letih povečati svetovno konkurenčnost Unije. V njem so opredeljeni trije nujni elementi preobrazbe za trajnostno gospodarsko rast: inovacije, razogljičenje in konkurenčnost ter varnost. Evropski semester je usklajen s kompasom za konkurenčnost, pri čemer zagotavlja, da so ekonomske politike držav članic skladne s strateškimi cilji Komisije, ter ustvarja enoten pristop k ekonomskemu upravljanju, ki spodbuja trajnostno rast, inovacije in odpornost po vsej Uniji.

(5) Evropski semester za usklajevanje ekonomskih politik se v letu 2026 nadalje razvija skupaj z zaključno fazo izvajanja mehanizma za okrevanje in odpornost[4]. Načrti za okrevanje in odpornost so bili skupaj s sredstvi kohezijske politike bistveni za uresničevanje prednostnih nalog politike v okviru evropskega semestra, saj so bili potrebni za učinkovito obravnavanje vseh ali pomembnega dela izzivov, opredeljenih v zadevnih specifičnih priporočilih za države, izdanih v nedavnih ciklih, v programih, financiranih v okviru evropske kohezijske politike, pa je bilo treba upoštevati specifična priporočila za države. Zdaj ko se mehanizem za okrevanje in odpornost približuje koncu svoje življenjske dobe, je še vedno bistveno ohraniti reforme in naložbe, ki so podprte in se izvajajo v okviru mehanizma, zlasti tiste, ki prispevajo k obravnavanju izzivov, opredeljenih v specifičnih priporočilih za države.

(6) Komisija je 3. junija 2026 objavila poročilo o državi za Češko za leto 2026. V njem je ocenila napredek Češke pri izvajanju zadevnih specifičnih priporočil za državo ter izvajanje načrta za okrevanje in odpornost na Češkem. Na podlagi te analize so bili v poročilu o državi opredeljeni najbolj pereči izzivi, s katerimi se sooča Češka. V njem je bil ocenjen tudi napredek Češke pri izvajanju evropskega stebra socialnih pravic, pa tudi pri doseganju krovnih ciljev EU glede zaposlovanja, spretnosti in zmanjševanja revščine ter ciljev trajnostnega razvoja ZN.

(7) Svet je 21. januarja 2025 na podlagi ocene in priporočila Komisije sprejel priporočilo, s katerim je potrdil nacionalni srednjeročni fiskalno-strukturni načrt Češke[5]) . Načrt zajema obdobje 2025–2028 in predstavlja fiskalno prilagoditev skozi štiri leta. Svet je priporočil naslednje najvišje stopnje rasti očiščenih odhodkov: 4,5 % v letu 2025, 2,5 % v letu 2026, 2,6 % v letu 2027 in 2,9 % v letu 2028, kar ustreza najvišjim kumulativnim stopnjam rasti, izračunanim glede na izhodiščno leto 2023, in sicer 10,1 % v letu 2025, 12,9 % v letu 2026, 15,8 % v letu 2027 in 19,2 % v letu 2028.

---

[3] UL C, C/2026/2434, 28.4.2026, ELI: *http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj*.

[4] Uredba (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. februarja 2021 o vzpostavitvi Mehanizma za okrevanje in odpornost (UL L 57, 18.2.2021, str. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

[5] Priporočilo Sveta z dne 21. januarja 2025 o potrditvi nacionalnega srednjeročnega fiskalno-strukturnega načrta Češke, (UL C, C/2025/666, 10.2.2025, ELI: https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2025/666/oj).

(8) Ruska vojna agresija proti Ukrajini in njene posledice pomenijo eksistencialni izziv za Evropsko unijo. Komisija je države članice pozvala, naj zahtevajo usklajeno aktivacijo nacionalne odstopne klavzule v okviru Pakta za stabilnost in rast, da bi podprle prizadevanja EU za hitro in znatno povečanje odhodkov za obrambo[6], Evropski svet pa je 6. marca 2025 ta predlog pozdravil. Na zahtevo Češke je Svet 8. julija 2025 na priporočilo Komisije sprejel priporočilo, ki Češki dovoljuje, da odstopa od priporočenih najvišjih stopenj rasti očiščenih odhodkov[7]. Obdobje, v katerem je aktivirana nacionalna odstopna klavzula (2025–2028), Češki omogoča, da na novo določi prednostne naloge pri javnofinančnih odhodkih ali poveča prihodke države, tako da trajno višji odhodki za obrambo srednjeročno ne bi ogrozili fiskalne vzdržnosti.

(9) Češka je 30. aprila 2026 predložila letno poročilo o napredku za leto 2026[8], in sicer glede upoštevanja priporočenih najvišjih stopenj rasti očiščenih odhodkov ter izvajanja reform in naložb v odziv na glavne izzive, opredeljene v specifičnih priporočilih za državo v okviru evropskega semestra. Letno poročilo o napredku odraža tudi polletno poročanje Češke o napredku pri izvajanju načrta za okrevanje in odpornost v skladu s členom 27 Uredbe (EU) 2021/241.

(10) Realna rast BDP je leta 2025 znašala 2,6 %, inflacija po HICP pa 2,3 %. Glede na pomladansko napoved Komisije 2026 naj bi realni BDP v letu 2026 zrasel za 1,8 % in v letu 2027 za 2,4 %, inflacija po HICP pa naj bi znašala 2,7 % v letu 2026 in 2,8 % v letu 2027.

(11) Po podatkih Eurostata[9] se je primanjkljaj sektorja država na Češkem povečal z 2,0 % BDP v letu 2024 na 2,1 % BDP v letu 2025. Povečanje primanjkljaja v letu 2025 je bilo predvsem posledica višjih javnih naložb in večjih državnih subvencij za obnovljive vire energije. Na podlagi ukrepov politike, znanih do presečnega datuma napovedi, je v pomladanski napovedi Komisije 2026 za leto 2026 predviden primanjkljaj v višini 2,8 % BDP, za leto 2027 pa v višini 2,9 % BDP. Povečanje v letu 2026 je predvsem posledica popolne odprave davka na nepričakovane dobičke energetskih podjetij in prenosa plačila prispevka za energijo iz obnovljivih virov z odjemalcev električne energije na državo. Povečanje primanjkljaja v letu 2027 bo predvsem posledica manjših kapitalskih transferjev iz EU in bo v veliki meri izravnano z zmanjšanjem porabe za socialne prejemke in javne naložbe.

(12) Glede na ocene Komisije je bila fiskalna naravnanost[10], ki vključuje nacionalno financirane odhodke in odhodke, ki jih financira EU, v letu 2025 na splošno nevtralna.

---

[6] Sporočilo Komisije – Upoštevanje večjih obrambnih izdatkov v okviru Pakta za stabilnost in rast (Bruselj, C(2025) 2000 final z dne 19. marca 2025).

[7] Priporočilo Sveta z dne 8. julija 2025 o dovoljenju Češki za odstopanje od najvišjih stopenj rasti očiščenih odhodkov, kot jih je določil Svet v skladu z Uredbo (EU) 2024/1263 (aktivacija nacionalne odstopne klavzule) (UL C, C/2025/3962, 20.8.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3962/oj).

[8] Letna poročila o napredku za leto 2026 so na voljo na spletnem naslovu: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

[9] Eurostat, Kazalniki eura z dne 22. aprila 2026.

[10] Fiskalna naravnanost je opredeljena kot merilo spremembe osnovnega proračunskega položaja sektorja država na letni ravni. Cilj te naravnanosti je oceniti gospodarsko spodbudo, ki izhaja iz fiskalnih politik, tako tistih, ki se financirajo na nacionalni ravni, kot tistih, ki se financirajo iz proračuna EU. Fiskalna naravnanost se meri kot razlika med (i) srednjeročno potencialno rastjo in (ii) spremembo primarnih odhodkov brez diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov, vključno z odhodki, ki se financirajo z nepovratno podporo (nepovratnimi sredstvi) v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugih skladov Unije.

Po napovedih bo leta 2026 ekspanzivna, v višini 0,7 % BDP, leta 2027 pa restriktivna, v višini 0,6 % BDP.

(13) Po podatkih Eurostata[11] se je dolg sektorja država na Češkem povečal s 43,3 % BDP ob koncu leta 2024 na 44,3 % BDP ob koncu leta 2025. Povečanje deleža javnega dolga v letu 2025 je bilo predvsem posledica prilagoditve stanj in tokov, zaradi katerih se povečuje dolg, in v manjši meri negativnega primarnega salda ter se je delno izravnalo z nominalno rastjo BDP. Na podlagi ukrepov politike, znanih do presečnega datuma napovedi, je v pomladanski napovedi Komisije 2026 predvideno, da se bo delež javnega dolga v BDP povečal na 45,8 % do koncu leta 2026 in nato še dodatno na 47,2 % ob koncu leta 2027. Povečanje v letih 2026 in 2027 bo predvsem posledica negativnega primarnega salda in v manjši meri prilagoditve stanj in tokov, zaradi katerih se povečuje dolg, ter bo delno izravnano z nominalno rastjo BDP.

(14) Po podatkih Eurostata[12] so skupni odhodki sektorja država za obrambo na Češkem v letu 2025 znašali 1,2 % BDP. Glede na pomladansko napoved Komisije 2026 naj bi ti leta 2026 ostali na isti ravni. To ustreza povečanju za 0,3 odstotne točke BDP v primerjavi z referenčnim letom 2021.

(15) Unija se še naprej sooča s tveganji motenj v oskrbi z energijo in povečane nestanovitnosti cen, ki jih še stopnjujejo geopolitične napetosti, ki vplivajo na svetovne trge nafte in plina. Izkušnje iz energetske krize v obdobju 2022–2023 so pokazale, da obsežni in neciljno usmerjeni ukrepi povzročajo visoke fiskalne stroške ter so socialno in ekonomsko neučinkoviti. Od izbruha vojne na Bližnjem vzhodu februarja 2026 je Češka sprejela ukrepe fiskalne politike za ublažitev vpliva visokih cen energije na gospodinjstva in podjetja[13], in sicer neciljno usmerjeno znižanje trošarin na dizelsko gorivo z datumom poteka veljavnosti 31. maja 2026. Glede na pomladansko napoved Komisije 2026 naj bi fiskalni stroški tega ukrepa v letu 2026 znašali manj kot 0,1 % BDP. Po ocenah Komisije bi fiskalni stroški tega ukrepa v letu 2026 znašali 0,1 % BDP, če bi ostal v veljavi do konca leta 2026.

(16) Po izračunih Komisije so se očiščeni odhodki na Češkem povečali za 4,9 % v letu 2025 in kumulativno za 6,0 % v letih 2024 in 2025. Rast očiščenih odhodkov v letu 2025 je nad priporočeno najvišjo stopnjo rasti, kar na letni ravni ustreza odstopanju v višini 0,2 % BDP. Ob upoštevanju let 2024 in 2025 skupaj je kumulativna stopnja rasti očiščenih odhodkov pod priporočeno najvišjo stopnjo rasti[14].

(17) Po izračunih Komisije naj bi očiščeni odhodki na Češkem povečali za 6,4 % v letu 2026 ter kumulativno za 12,7 % v letih 2024, 2025 in 2026. Predvidena rast očiščenih odhodkov v letu 2026 je nad priporočeno najvišjo stopnjo rasti, kar na letni ravni ustreza odstopanju v višini 1,5 % BDP. Ob upoštevanju let 2024, 2025 in 2026 skupaj je predvidena kumulativna stopnja rasti očiščenih odhodkov nižja od priporočene najvišje stopnje rasti, s kumulativnim odstopanjem v višini 0,1 % BDP. Vendar je predvideno odstopanje glede na trenutne projekcije odhodkov za obrambo v mejah prožnosti nacionalne odstopne klavzule.

(18) Češka je leta 2024 sprejela zakonodajne reforme za obravnavo dolgoletnega specifičnega priporočila za državo glede pokojnin. Vendar še vedno obstajajo tveganja

[11] Eurostat, Kazalniki eura z dne 22. aprila 2026.

[12] Eurostat, javnofinančni odhodki po klasifikaciji funkcij države (COFOG).

[13] To izkazuje stanje na presečni datum pomladanske napovedi Komisije 2026 (4. maj 2026).

[14] Ker Češka izkorišča prožnost v okviru nacionalne odstopne klavzule, se ocena skladnosti osredotoča na zadnjenavedeno primerjavo.

za fiskalno vzdržnost. Predvideva se, da se bo koeficient starostne odvisnosti starih (razmerje med starejšimi in delovno sposobnimi osebami) na Češkem po letu 2030 hitro povečal. Vlada je nedavno predlagala povečanje indeksacije pokojnin na polovico rasti realnih plač (namesto trenutne ene tretjine rasti realnih plač) ter povečanje indeksacije pokojnin za starejše upokojence. Od leta 2025 so zaposleni upokojenci upravičeni do popusta na socialno zavarovanje, vlada pa je nedavno predlagala povečanje dela njihove pokojnine, odvisnega od zaslužka. Nadaljnje spodbujanje starejših delavcev, da ostanejo zaposleni, bi prispevalo k zmanjšanju tveganja za fiskalno vzdržnost.

(19) Vztrajni strukturni primanjkljaj in pritiski na odhodke poudarjajo potrebo po kakovostnejših javnih financah. Češka se sooča z nizkimi do srednjimi tveganji za fiskalno vzdržnost. Vendar so glede na srednje- do dolgoročne pritiske na odhodke, kot so tisti, ki izhajajo iz starajočega se prebivalstva, podnebnih sprememb in izzivov za model gospodarske rasti, potrebne nadaljnje reforme za povečanje konkurenčnosti, produktivnosti in trajnostnosti. Vlada se sooča z izzivi pri določanju prednostnih nalog na področju javnih financ in usmerjanju odhodkov tako, da bi se kar najproduktivneje izkoristili, povečevanju učinkovitosti davčnega sistema in sistema socialnih prejemkov, zlasti na trgu dela in na področju socialne varnosti, ter izboljševanju kakovosti storitev, tudi na področju izobraževanja in zdravstva. Na strani odhodkov je Češka ena redkih držav članic, ki nima ustaljene prakse oblikovanja proračuna glede na uspešnost ali pregledov odhodkov. Vlada se je zavezala, da bo dajala prednost učinkoviti in pregledni uporabi javnih sredstev, usklajeni z državnim proračunom in strateškimi naložbami. Kljub temu za zdaj še ni predvideno nadaljevanje nedavno pilotno uvedenega oblikovanja proračuna glede na uspešnost in pregledov odhodkov. Češki bi koristil prehod s tradicionalne strukture proračuna, ki temelji na vložkih, na sistem, usmerjen v smotrnost, ki v proračunsko odločanje vključuje informacije o smotrnosti, tudi s sistematično uporabo pregledov porabe in kazalnikov, ki temeljijo na rezultatih. To bi zahtevalo tudi trden institucionalni in zakonodajni okvir, ki bi zagotavljal, da se ugotovitve iz pregledov porabe in informacije o smotrnosti sistematično upoštevajo pri proračunskem odločanju, določanju prednostnih nalog glede odhodkov in oblikovanju javnih politik.

(20) Sistematično, smiselno in pravočasno vključevanje lokalnih in regionalnih organov, socialnih partnerjev, civilne družbe in drugih ustreznih deležnikov ostaja pomembno, da se zagotovi široko prevzemanje odgovornosti za uspešno izvajanje instrumentov Unije za financiranje, pa tudi v okviru evropskega semestra.

(21) Pri izvajanju programov kohezijske politike, ki vključuje podporo iz Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR), Sklada za pravični prehod (SPP), Evropskega socialnega sklada plus (ESS+) in Kohezijskega sklada, je Češka nad povprečnim izvajanjem na ravni EU, tako z vidika izbire projektov kot z vidika plačil. Pomembno je ohraniti sedanji zagon, hkrati pa čim bolj povečati učinek naložb na terenu. Češka v okviru svojih programov kohezijske politike že sprejema ukrepe za spodbujanje konkurenčnosti in rasti. Bistveno je zagotoviti, da se nove naložbe, ki jih je Češka opredelila v svojem vmesnem pregledu skladov kohezijske politike, zlasti tiste,

povezane s petimi prednostnimi nalogami, opredeljenimi v uredbi o vmesnem pregledu[15], hitro in učinkovito izvedejo.

(22) Češka se sooča z več izzivi v zvezi z javno upravo, razogljičenjem, trgom dela, izobraževanjem, kapitalskimi trgi, inovacijami in poslovnim okoljem.

(23) Češko poslovno okolje ovira nizka zmogljivost javne uprave. Javna uprava ima zlasti težave pri privabljanju, zadrževanju in razvoju talentov. Plače v javni upravi na primer že skoraj desetletje upadajo tako realno kot tudi v primerjavi z zasebnim sektorjem. Razlika med javnim in zasebnim sektorjem pri vodstvenih in strokovnih delovnih mestih ter delovnih mestih na področju informacijske tehnologije v Pragi znaša približno 46 %. Stopnja stabilnosti vodstvenih položajev v osrednji upravi je prav tako zelo nizka, saj se po vsaki menjavi vlade zamenja več kot 40 % formalno nepolitičnega najvišjega vodstva. Pogosto so razrešitve opredeljene kot reorganizacija, kar omejuje pravno varstvo. V parlamentu je bil predložen zakonodajni predlog za reformo sistema javnih uslužbencev. Ker ocena učinka ni na voljo, je njegove učinke v tej fazi težko oceniti. Upravne zmogljivosti so omejene tudi v prikrajšanih regijah (Karlovarski, Usteški in Moravsko-šlezijski okraj), ki se soočajo s strukturnimi izzivi, povezanimi z gospodarskim razvojem in človeškim kapitalom, ki ovirajo regionalno konkurenčnost in rast. Zmogljivost javne uprave bi bilo mogoče povečati na primer z boljšim obveščanjem o zaposlitvenih možnostih, boljšim izborom in razvojem vodstvenih kadrov, prožnejšimi in višjimi plačami, zlasti za vodstvena in strokovna delovna mesta, večjim pravnim varstvom višjih javnih uslužbencev v osrednji upravi ter zmanjšanjem upravnega bremena.

(24) Razdrobljeno občinsko upravljanje in zastarela pravila o razdelitvi davčnih prihodkov občinam na Češkem ne spodbujajo gospodarskega razvoja, ne odražajo natančno stroškov storitev, ki jih zagotavljajo občine različnih velikosti, ovirajo teritorialno kohezijo ter ustvarjajo velike neinvestirane prihranke. Češka ima med državami OECD najmanjše občine. To vključuje tudi Prago, glavno mesto, ki prispeva več kot 25 % nacionalnega BDP in je razdrobljena na 57 občin. Poleg tega je pravni okvir za medobčinsko sodelovanje premalo razvit, kar občinam preprečuje, da bi svoje pristojnosti na področjih, kot sta prostorsko načrtovanje in promet, prenesle na občinska združenja. Češke občine imajo tudi najvišjo raven prihrankov glede na BDP v EU. Poleg razdrobljenosti so vzrok za te visoke prihranke tudi pravila o razdelitvi davčnih prihodkov (*rozpočtové určení daní*). V skladu s temi pravili se velika večina prihodkov razdeli glede na število stalnih prebivalcev. Vendar nezadostno spodbujajo gospodarski razvoj (zlasti gradnjo) in ne odražajo natančno dejanskih stroškov storitev, ki jih zagotavljajo regionalna središča.

(25) Postopki prostorskega načrtovanja in izdaje dovoljenj so še vedno zapleteni in počasni, kar pomeni veliko oviro za poslovno okolje in konkurenčnost ter zvišuje stroške gospodarskega in trgovinskega razvoja. Posredno zvišujejo tudi stroške energije (zaradi počasnejše gradnje energetske infrastrukture), ljudem otežujejo selitev bliže delovnemu mestu (zaradi manjše cenovne dostopnosti stanovanj) ter zavirajo digitalni prehod (zaradi počasnega uvajanja ključne digitalne infrastrukture). Češka ima na primer eno najnižjih stopenj pokritosti z zelo visokozmogljivimi omrežji in optiko do prostorov v EU. Pravila o prostorskem načrtovanju so še posebej obremenjujoča v

[15] Uredba (EU) 2025/1914 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. septembra 2025 o spremembi uredb (EU) 2021/1058 in (EU) 2021/1056 glede posebnih ukrepov za obravnavanje strateških izzivov v okviru vmesnega pregleda.

velikih mestih, kjer lahko posodobitev urbanističnega načrta traja več kot desetletje. Razmere bi bilo mogoče izboljšati na primer s prerazporeditvijo pristojnosti za prostorsko načrtovanje med državo in občinami ter z vzpostavitvijo razlikovanja med zahtevami glede načrtovanja za majhna in velika naselja. Določen napredek je bil dosežen pri izdaji gradbenih dovoljenj, zlasti z ustanovitvijo specializiranega organa za javno infrastrukturo, ter na področju digitalizacije. Vendar je še vedno malo dokazov o hitrejšem izdajanju dovoljenj. Postopek bi se lahko pospešil z dodatnim izboljšanjem digitalizacije, tudi na področju interoperabilnosti. ter zmogljivosti in upravljanja gradbenih uradov.

(26) Cenovna dostopnost stanovanj je slaba in se še poslabšuje. Češka v zadnjem desetletju beleži tretjo najhitrejšo rast razmerja med cenami stanovanjskih nepremičnin in dohodki v EU. Cenovna dostopnost je zlasti slaba v mestih, kjer 11,2 % ljudi za stanovanje porabi več kot 40 % svojega dohodka. Pri osebah, ki zaslužijo manj kot 60 % mediane dohodka, ta delež znaša 43,4 %. Razpoložljivost socialnih stanovanj je med najnižjimi v EU, brezdomstvo in izključenost s stanovanjskega trga pa prizadeneta več kot 160 000 ljudi. Sedanji okvir obdavčitve stanovanj ne zagotavlja ustreznih spodbud za reševanje teh težav. Prihodki iz periodične obdavčitve nepremičnin so zelo nizki in znašajo 0,4 % BDP (EU: 1,8 %), kratkoročni najemi pa so obravnavani ugodneje kot dolgoročni. Z zvišanjem davkov na nepremičnine in njihovo vezavo na tržne vrednosti ter odpravo ugodne davčne obravnave kratkoročnih najemov bi se spodbudila oddajanje praznih stanovanj in stanovanj, namenjenih kratkoročnemu najemu, v dolgoročni najem ter bolj zgoščena gradnja. Povpraševanje bi se zmanjšalo tudi z zmanjšanjem odbitnosti plačil hipotekarnih obresti pri dohodnini. Na strani ponudbe bi bilo mogoče poleg boljšega prostorskega načrtovanja, izdajanja gradbenih dovoljenj in občinskih spodbud, stanovanjski fond povečati tudi z več naložbami javnega in neprofitnega sektorja v gradnjo in prenovo stanovanj.

(27) Stopnja varčevanja čeških gospodinjstev je višja od povprečja EU, vendar gotovina in vloge še vedno predstavljajo velik delež njihovih finančnih sredstev. Hkrati njihove neposredne naložbe v delnice in obveznice, ki kotirajo na borzi, ostajajo omejene, kar velja tudi za naložbe prek zavarovalnih produktov in pokojninskih skladov, ki so precej pod povprečjem EU, kljub večjemu deležu sredstev, vloženih prek investicijskih skladov, kot v preteklosti. Usmerjanje zasebnih prihrankov prek kapitalskih trgov bi lahko podjetjem zagotovilo dragoceno dodatno financiranje in povečalo trenutno zelo majhen delež delnic in obveznic, ki kotirajo na borzi, kot vira financiranja podjetij.

(28) Nedavno uvedeni dolgoročni naložbeni produkt se je dobro uveljavil, vendar bo morda treba njegovo zasnovo spremeniti, da bi se zagotovila dodatnost v primerjavi z drugimi instrumenti dolgoročnega varčevanja, kot so pokojninski skladi tretjega stebra. Podpirati bi bilo treba udeležbo v pokojninskih skladih tretjega stebra ter višje prispevke, zlasti za mlajše zaposlene in zaposlene z nižjimi dohodki. Z večjim deležem lastniških naložb v pokojninskih skladih tretjega stebra bi se povečali njihova skromna donosnost in privlačnost. To bi bilo mogoče spodbujati z ustvarjanjem pogojev za bolj raznolike dolgoročne naložbene strategije ter s pregledom regulativnih značilnosti in privzetih naložbenih možnosti, ki omejujejo izpostavljenost iz naslova lastniških instrumentov, prožnost naložb in ustrezne možnosti izplačila, ob spodbujanju močnega elementa rente. Z javno preglednico pokojnin, v kateri bi se primerjali donosi skladov in nadomestila, skupaj s sistemom za sledenje pokojninam, ki bi prikazoval pridobljene javne in zasebne pravice, bi se povečale preglednost, konkurenca in ozaveščenost.

(29) Dostop do nebančnega financiranja je za inovativna podjetja omejen, saj je češki ekosistem zasebnega lastniškega in tveganega kapitala razdrobljen in premalo razvit, velik del financiranja inovativnih podjetij pa je odvisen od tujih vlagateljev. Spodbujanje večje udeležbe institucionalnih in malih vlagateljev v lastniškem kapitalu, ki kotira na borzi, in lastniškem kapitalu, ki ne kotira na borzi, ter tveganem in zasebnem lastniškem kapitalu bi prispevalo k razširitvi nabora dolgoročnega tveganega kapitala, ki je na voljo podjetjem. V tem okviru bi se z dodatnimi prizadevanji za odvračanje od predčasnih umikov sredstev domačih institucionalnih vlagateljev, kot so zavarovalnice in pokojninski skladi, izboljšala njihovo zmožnost večjega vlaganja v razrede sredstev z daljšim naložbenim obdobjem.

(30) Obstoječa prizadevanja za zagotavljanje javne podpore ter pritegnitev institucionalnih in malih vlagateljev k zasebnemu lastniškemu kapitalu in tveganemu kapitalu bi bilo treba dodatno razširiti z večjo uporabo finančnih instrumentov, vključno s strukturami skladov skladov in ustreznimi mehanizmi za zmanjševanje tveganja. Taki instrumenti lahko prispevajo k mobilizaciji zasebnega financiranja za inovativna in v rast usmerjena podjetja ter tako podprejo konkurenčnost in razogljičenje gospodarstva. Za to bi bila potrebna okrepitev ustreznih upravljavskih zmogljivosti nacionalne razvojne banke za učinkovito oblikovanje in uporabo takih instrumentov.

(31) Češka je sprejela več ukrepov za izboljšanje svojega ekosistema inovacij, vendar je za izkoriščanje njenega raziskovalnega in inovacijskega potenciala potrebno nadaljnje ukrepanje. Z reformo programa delniških opcij za zaposlene iz leta 2025 se povečuje privlačnost sheme za zagonska podjetja, pripravlja pa se tudi novega zakona o zagonskih podjetjih, ki bo namenjen izboljšanju regulativnega okvira za inovativna podjetja. To je potrebno, saj upravne ovire še naprej bremenijo češka podjetja, pri čemer jih 71 % predpise dojema kot oviro za naložbe, uspešnost na področju inovacij pa ostaja pod povprečjem EU. Poleg tega češka podjetja pri uvajanju naprednih digitalnih orodij zaostajajo za povprečjem EU, raven digitalne intenzivnosti podjetij pa večinoma stagnira, pogosto zaradi pomanjkanja digitalnih spretnosti in finančnih omejitev. Novi zakon o raziskavah, razvoju in inovacijah (ki bo začel veljati leta 2027) je namenjen spodbujanju prenosa znanja in omogočanju prožnega financiranja raziskav in razvoja, vendar institucionalne spodbude za komercializacijo raziskav ter povezave med akademskimi krogi in podjetji ostajajo šibke. Cilj reforme davčnih olajšav za raziskave in razvoj je povečati privlačnost sheme, vendar bi bili koristni nadaljnji ukrepi za izboljšanje predvidljivosti pri njenem izvajanju, saj jo uporablja le 30 % podjetij, ki se ukvarjajo z raziskavami. Raziskovalni potencial je dodatno omejen zaradi zmanjševanja porabe za raziskave in razvoj (ki je leta 2024 znašala 1,8 % BDP) in njene nizke učinkovitosti, ki jo ovira velika razdrobljenost raziskovalnega sistema.

(32) Zaradi stalne velike odvisnosti Češke od uvoženih fosilnih goriv je gospodarstvo ranljivo za pretrese, povezane s cenami in dobavo, kar ogroža gospodarsko varnost in dolgoročno konkurenčnost. Prometni sektor predstavlja največji in naraščajoči delež porabe končne energije, ki večinoma temelji na zgorevanju fosilnih goriv. Uvajanje brezemisijskih vozil še vedno precej zaostaja za povprečjem EU. Reforme, sprejete v okviru načrta REPowerEU, bi bilo treba dopolniti z nadaljnjimi ukrepi za spodbujanje brezemisijske mobilnosti. To bi lahko na primer vključevalo ohranitev oprostitve plačila pristojbine za avtocestno vinjeto za brezemisijske avtomobile in kombinirana vozila ter tudi določitev oprostitev plačila cestnine za brezemisijska težka vozila, da bi se pripomoglo k razogljičenju obsežnega češkega sektorja tovornega prometa. V okviru takih prizadevanj za razogljičenje bi bilo treba obravnavati tudi slabo razpoložljivost cenovno ugodnih in dostopnih možnosti brezemisijskega javnega

prevoza, kar ovira mobilnost in dostop do osnovnih storitev, zlasti za gospodinjstva z nizkimi dohodki, in sicer z izboljšanjem regionalne povezljivosti, cenovno dostopnejšimi storitvami za ranljiva gospodinjstva ter, po potrebi, s podpiranjem sistemov prevoza na zahtevo. Poraba energije v industriji je še vedno visoka, čeprav se v zadnjih letih znižuje, kar kaže na povečanje učinkovitosti in strukturne spremembe. Za zagotovitev stroškovno učinkovite poti k razogljičenju in konkurenčnosti industrije so potrebne nadaljnje naložbe v energijsko učinkovitost in elektrifikacijo. Postopen prehod češke industrije na proizvodnjo zelenih tehnologij v večjem obsegu je pozitiven razvoj. Fosilna goriva ostajajo prevladujoč vir proizvodnje električne energije, saj so leta 2025 predstavljala približno 40 % skupne proizvodnje. Ker daljinsko ogrevanje še vedno večinoma temelji na fosilnih gorivih, so potrebna tudi nadaljnja prizadevanja za razogljičenje sektorja in zagotavljanje podpore ogrevanju in hlajenju z energijo iz obnovljivih virov. Poleg tega se okoljska obdavčitev na Češkem premalo uporablja.

(33) Delež obnovljivih virov energije v mešanici virov električne energije na Češkem je stagniral pri 16,6 %, kar je bil leta 2025 drugi najnižji delež v EU. Cene električne energije še vedno v veliki meri določa drag zemeljski plin, ki ohranja svojo prevladujočo vlogo kot tehnologija, ki določa mejno ceno. Čeprav so reforme v okviru načrta REPowerEU prispevale k racionalizaciji postopka izdaje dovoljenj, potencial vetrne energije ostaja večinoma neizkoriščen. Določitev območij za pospešeno uvajanje obnovljivih virov energije, ki naj bi v okviru načrta za okrevanje in odpornost potekala do avgusta 2026, bo omogočila hitrejši razvoj velikih obratov za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov ter prispevala k dostopnejšim cenam energije in manjši izpostavljenosti zunanjim tveganjem. Pomanjkanje dolgoročne gotovosti za vlagatelje v obnovljive vire energije je še vedno pomembna strukturna ovira za njihovo uvajanje. Z izvajanjem dražb energije in pripravo dolgoročnih pogodb v večjem obsegu bi se omogočila rast obsežnih projektov na področju energije iz obnovljivih virov, ki bi presegali tradicionalne programe podpore in ustvarili priložnosti za razogljičenje energijsko intenzivnih industrijskih panog.

(34) Omejena zmogljivost čeških elektroenergetskih omrežij in potreba po nadgradnji omrežij še naprej ovirata hitro uvajanje obnovljivih virov energije. Tudi naložbe v omrežja so še vedno pod ravnjo, potrebno za zadovoljitev povečanih potreb po elektrifikaciji in trajnostni mobilnosti. Še vedno prihaja do zamud pri izvajanju večjih naložb v omrežno infrastrukturo, zlasti zaradi ozkih grl pri prostorskem načrtovanju in omejenih upravnih zmogljivosti. Poleg tega še vedno obstajajo izzivi pri upravljanju omrežja, kot so čakalne vrste za priključitev na omrežje in rezervacije neizkoriščenih zmogljivosti ter počasno uvajanje pametnih števcev. Češka je sprejela pomembne zakonodajne ukrepe za omogočanje večje prožnosti brez fosilnih goriv, vendar bi se z nadaljnjimi naložbami v ta sektor zagotovila večja stabilnost trga. Podatkovni center za električno energijo že zagotavlja funkcionalnosti za souporabo energije, vendar je za omogočanje neodvisnega združevanja tehnične in tržne prožnosti treba izvesti še zadnje faze projekta. To bi omogočilo prehod na prožnejši energetski sektor, vključno z razvojem in vključevanjem novih tehnologij. Reforma tarif, vključno z uvedbo sistema dinamičnih tarif, je prav tako pomemben manjkajoči element za polno izkoriščanje koristi domače prožnosti in zagotovitev učinkovitega upravljanja omrežja.

(35) Češka je dosegla napredek pri izboljševanju energijske učinkovitosti stanovanjskega fonda. Programi podpore za prenovo so prinesli rezultate, čeprav so izboljšave večinoma osredotočene na družinske hiše, medtem ko je napredek pri prenovi večstanovanjskih stavb in stanovanj za gospodinjstva z nizkimi dohodki še vedno

počasen. Prenova javnih stavb ostaja stalen izziv. V tem manj uspešnem sektorju ima uvajanje inovativnih finančnih instrumentov potencial za pritegnitev zasebnega kapitala za naložbe v prihranke energije.

(36) Slaba podnebna in vodna odpornost je vse pomembnejši izziv za produktivnost češke industrije, kmetijstva in energetskega sektorja. Na Češkem so upravljanje in zmogljivosti za politike prilagajanja podnebnim spremembam in vodne politike slabo razviti. Njihovo izvajanje ovirajo sistemsko pomanjkanje človeških virov na ministrstvih in na vseh ravneh upravljanja, nejasna razdelitev odgovornosti med njimi ter pomanjkanje učinkovitega okvira za usklajevanje. Z vzpostavitvijo sistema usklajevanja, opredelitvijo odgovornosti in okrepitvijo institucionalnih zmogljivosti bi se zagotovilo učinkovito izvajanje politik prilagajanja v vseh sektorjih.

(37) Na češkem trgu dela so stopnje zaposlenosti visoke, saj je stopnja zaposlenosti leta 2025 znašala 82,9 % (EU: 76,1 %), stopnja brezposelnosti pa 2,8 % (EU: 6,0 %), pri čemer sta obe stopnji med najvišjimi v EU. Vendar je stopnja prostih delovnih mest blizu povprečja EU. Poleg večje mobilnosti delovne sile bi bilo mogoče nezasedena delovna mesta zapolniti s povečanjem stopnje zaposlenosti nekaterih skupin prebivalstva. Med njimi so starši majhnih otrok, Romi in invalidi. Poleg tega je bilo leta 2024 po ocenah zaposlenih 66 % delovno aktivnih ukrajinskih beguncev; vendar jih je polovica poročala, da delajo na delovnih mestih, ki ne ustrezajo njihovim kvalifikacijam. To je med drugim povezano z zapletenim priznavanjem tujih kvalifikacij in velikim številom reguliranih poklicev. Stopnja zaposlenosti Romov je leta 2024 znašala približno 55 % (v primerjavi z 82,3 % pri splošnem prebivalstvu), skoraj polovica mladih Romov, starih od 16 do 29 let, pa ni zaposlena, se ne izobražuje ali usposablja (v primerjavi z 8,6 % na nacionalni ravni), kar ogroža socialno vključenost.

(38) Sistem davkov in socialnih prejemkov starše, zlasti mlade matere, še naprej odvrača od vrnitve na delo. Čeprav je stopnja delovne aktivnosti žensk leta 2025 znašala 77,5 % (EU: 71,3 %), je vrzel stopnje delovne aktivnosti med spoloma pri ženskah, starih od 25 do 34 let, leta 2025 znašala 32,8 odstotne točke in je bila med najvišjimi v EU. Plačna vrzel med spoloma je leta 2024 znašala 18,5 % (EU: 11,1 %), med drugim zaradi dolgih starševskih dopustov. Obdavčitev zaslužka za prejemnike drugega dohodka v gospodinjstvu je bila leta 2025 nad povprečjem EU in večja od davčnega primeža za samske osebe s plačo na enaki ravni. Davčni dobropis za zakonca, ki ne dela, in zasnova družinskih prejemkov odvračata starše, zlasti matere, od dela. Kar zadeva razpoložljivost storitev otroškega varstva, je bilo leta 2025 v varstvo vključenih le 7,9 % otrok, mlajših od treh let, kar je za 3,5 odstotne točke več kot leta 2023, vendar še vedno precej pod povprečjem EU, ki znaša 40,5 %. K temu so prispevali manjše število otrok in večje zmogljivosti, vendar so v nekaterih regijah še vedno potrebne dodatne zmogljivosti (pa tudi boljše modeliranje povpraševanja). Zmogljivosti storitev dolgotrajne oskrbe v skupnosti in na domu so še vedno premalo razvite, kar zmanjšuje zaposlenost med oskrbovalci, ki so običajno ženske, hkrati pa povzroča širše izzive pri organizaciji oskrbe, tudi v zdravstvu. Stopnja javnih naložb v bivalno dolgotrajno oskrbo je na Češkem za 14 % višja kot v EU, medtem ko je stopnja naložb v storitve na domu za 20,5 % nižja kot v EU, kar poudarja potrebo po bolj uravnoteženi strukturi javnih naložb v dolgotrajno oskrbo v okviru hitro starajočega se prebivalstva. Sistem zdravstvenega varstva je še vedno preveč odvisen od bolnišničnih storitev, z velikimi posteljnimi zmogljivostmi, nizkimi stopnjami zasedenosti in hospitalizacijami, ki bi jih bilo mogoče preprečiti, kar kaže na

neučinkovitost in nezadostno usklajevanje s primarnim zdravstvenim varstvom in oskrbo v skupnosti.

(39) Sistem davkov in socialnih prejemkov osebe z nizkimi dohodki še naprej močno obremenjuje, zaradi visokih neodbitnih prispevkov in zniževanja prejemkov ob rasti dohodkov pa zmanjšuje finančne spodbude za delo. Češka ima enega največjih davčnih primežev stroškov dela za samske delavce, ki zaslužijo 50 % povprečne plače, kar odvrača od formalne zaposlitve ter spodbuja sivo ekonomijo in revščino zaposlenih. S prilagoditvijo davkov na delo bi se lahko to breme zmanjšalo in spodbudilo ljudi k standardni zaposlitvi. Poleg tega ima Češka velik delež samozaposlenih oseb (13 %, EU: 9 %), ki so obdavčene precej manj kot redno zaposleni. Sedanji sistem samozaposlenim omogoča, da kot poslovne izdatke odbijejo 40–80 % dohodka ali pa se, če letno zaslužijo manj kot 2 milijona CZK, odločijo za pavšalni davek. Ta davek je precej nižji od davka, ki bi ga plačal običajen zaposleni s primerljivim dohodkom, pri čemer samozaposleni z visokimi dohodki plačajo le četrtino davka, ki bi ga plačal primerljiv zaposleni. Nedavna reforma za zvišanje pavšalnih plačil je bila marca 2026 razveljavljena, tako da je minimalna osnova za odmero pokojnine ostala pri 35 % povprečne plače. Z odpravo izjem za osebe z visokimi dohodki bi se lahko povečala pravičnost in zmanjšalo izkrivljanje trga dela.

(40) Svet je leta 2026 glede na ključno vlogo človeškega kapitala pri krepitvi konkurenčnosti in strateške avtonomije Unije priporočil, naj države članice sprejmejo ukrepe za nujno obravnavanje strukturnih izzivov na področjih spretnosti in izobraževanja, povezanih s človeškim kapitalom, ki ovirajo konkurenčnost. Specifična priporočila za državo za leto 2026, naslovljena na Češko, lahko prispevajo k izvajanju priporočila Sveta o človeškem kapitalu v Uniji.

(41) Razmeroma nizka udeležba v visokošolskem izobraževanju in razmeroma majhen delež prebivalstva z visokošolsko izobrazbo še povečujeta pomanjkanje usposobljenih delavcev, zlasti v manj razvitih regijah. Delež prebivalstva s terciarno izobrazbo med osebami, starimi od 25 do 34 let, ostaja med najmanjšimi v EU (36 %, EU: 45 % leta 2025), kar je precej pod ciljem EU, ki znaša 45 %. Skupni vpis v terciarno izobraževanje ostaja nizek kljub rahlemu zvišanju med letoma 2020 in 2023, stopnja osipa pa je vztrajno visoka, zlasti na področjih informacijske in komunikacijske tehnologije (IKT), kmetijstva in storitev. Pomanjkanje ustrezne finančne podpore in karierne orientacije študentom ter neskladja med pričakovanji programov in študentov so med dejavniki, ki prispevajo k visokim stopnjam osipa na čeških visokošolskih ustanovah. Cenovno dostopna stanovanja so še vedno eden od ključnih izzivov. Nezadostna podpora študentom, tudi invalidom, omejuje njihov dostop do terciarnega izobraževanja, udeležbo v njem in njegovo uspešno dokončanje.

(42) Vpis v programe na področju STEM ostaja v primerjavi s povprečjem EU nekoliko nizek, kar kaže na trajne strukturne izzive. Leta 2023 je na področju naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike (STEM) od tisoč oseb, starih med 20 in 29 let, diplomiralo le 11,8 ženske, kar je pod povprečjem EU, ki znaša 15. Ta trend prispeva k pomanjkanju spretnosti v sektorjih z velikim povpraševanjem, lahko omeji inovacijske in raziskovalne zmogljivosti ter odraža širše izzive, povezane z udeležbo študentov in preprečevanjem osipa, vključno z omejenim usmerjanjem k študiju na področju STEM.

(43) V sekundarnem izobraževanju se Češka srečuje z omejitvami, zlasti z nezadostnimi zmogljivostmi v šolah, ki izvajajo splošno sekundarno izobraževanje, in omejeno prožnostjo pri prehajanju dijakov med splošnim in specializiranim izobraževanjem,

kar omejuje možnosti dijakov za uspešen prehod v terciarno izobraževanje. Kljub vse večjemu zanimanju za splošno izobraževanje ponudba ne sledi povpraševanju. Čeprav se velik delež udeležencev poklicnega izobraževanja in usposabljanja (PIU) lahko vpiše v terciarno izobraževanje, je njihova stopnja uspešnosti nižja od stopnje uspešnosti udeležencev splošnoizobraževalnih programov, kar prispeva k stalno majhnemu deležu prebivalstva s terciarno izobrazbo. Te izzive še povečujejo pomanjkanje usposobljenih učiteljev, zlasti na področjih z velikim povpraševanjem, kot je STEM, in v nekaterih regijah, kar lahko ogrozi kakovost izobraževanja.

(44) Uspešnost izobraževanja na Češkem je močno odvisna od socialno-ekonomskega ozadja, pri čemer so razlike v uspešnosti med socialno-ekonomsko privilegiranimi in prikrajšanimi učenci med največjimi v EU. Pri matematiki je bila ta razlika v raziskavi PISA 2022 peta največja v EU. K tem rezultatom prispevajo zgodnje usmerjanje učencev, razlike med vrstami šol in segregacija romskih otrok ter trajne regionalne neenakosti pri dostopu do izobraževanja. Čeprav so bili za reševanje teh izzivov sprejeti nekateri ukrepi, vključno s programom podpore za šole z velikim deležem prikrajšanih učencev, so potrebna nadaljnja prizadevanja. Nadaljnje izboljšave bi lahko vključevale večjo podporo učiteljem in vodstvenim delavcem šol pri izvajanju prenovljenih učnih načrtov ter zmanjšanje upravne obremenitve manjših šol –

PRIPOROČA, da Češka v letih 2026 in 2027 ukrepa tako, da:

1. še naprej upošteva najvišje stopnje rasti očiščenih odhodkov, ki jih je Svet priporočil 21. januarja 2025, hkrati pa uporabi prožnost v okviru nacionalne odstopne klavzule za višje odhodke za obrambo; okrepi odhodke za obrambo in obrambno pripravljenost ter hkrati zagotovi učinkovitost porabe in postopno prilagodi proračun, da se ohranijo strukturno višji odhodki za obrambo; zagotovi, da so vsi ukrepi, sprejeti za ublažitev vpliva zvišanja cen energije, začasni, ciljno usmerjeni v zaščito ranljivih gospodinjstev ali v obravnavo potreb energijsko intenzivnih podjetij, ohrani spodbude za varčevanje z energijo ter hkrati zagotovi, da so njihovi fiskalni stroški združljivi z obveznostmi iz fiskalnega okvira EU; poveča spodbude za starejše delavce, da delajo še naprej; izboljša učinkovitost javne porabe, zlasti s sistematično uporabo pregledov porabe na rezultatih temelječih kazalnikov;

2. zagotovi kontinuiteto reform in naložb, ki se izvajajo v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost; ohrani zagon pri izvajanju programov kohezijske politike, pri čemer se po potrebi opre na prerazporeditev v strateške prednostne naloge in prožnosti v vmesnem pregledu okvira kohezijske politike;

3. okrepi zmogljivost javne uprave na ravni centralne države in v prikrajšanih regijah za privabljanje in zadrževanje talentov ter razvoj spretnosti; poveča javne naložbe in upravno učinkovitost s poenostavitvijo in spodbujanjem sodelovanja med občinskimi upravami ter reformo pravil o razdelitvi davčnih prihodkov občinam; poenostavi prostorsko načrtovanje ter izboljšati digitalizacijo, zmogljivost in upravljanje gradbenih uradov; izboljša ponudbo cenovno dostopnih in socialnih stanovanj z razširitvijo vloge javnih in neprofitnih sektorjev ter spodbujanjem učinkovitejše uporabe obstoječih stanovanj z reformami davka na nepremičnine in davka na dohodek;

4. okrepi kapitalske trge, dostop podjetij do nebančnega financiranja ter pogoje za varčevanje, naložbe in inovacije s spodbujanjem naložb gospodinjstev na kapitalskih trgih ter izboljšanjem zasnove dolgoročnih varčevalnih produktov in pokojninskih skladov tretjega stebra; spodbuja udeležbo institucionalnih vlagateljev v delnicah, ki kotirajo na borzi, in delnicah, ki ne kotirajo na borzi, ter v tveganem in zasebnem

kapitalu; poveča uporabo finančnih instrumentov, med drugim z okrepitvijo zmogljivosti nacionalne razvojne banke za mobilizacijo zasebnega financiranja; spodbudi inovacije in izboljša poslovno okolje z izboljšanjem regulativnega okvira za zagonska podjetja, zmanjšanjem razdrobljenosti raziskovalnega sistema in pospešitvijo uvajanja tehnologij, tudi s prenosom tehnologije iz akademske sfere ter učinkovito uporabo davčnih ugodnosti za raziskave in razvoj;

5. zmanjša odvisnost od fosilnih goriv, zlasti v cestnem prometu, industriji, pri ogrevanju in proizvodnji električne energije; zagotovi dodatne spodbude za uvajanje zmogljivosti za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov v velikem obsegu, zlasti vetrne energije; posodobi in razširi elektroenergetska omrežja, okrepi prožnost, ki ne temelji na fosilnih gorivih, zagotovi izvajanje vseh funkcionalnosti podatkovnega centra za električno energijo ter omogoči elektrifikacijo prometa in industrijskih procesov; sprejme ukrepe za zmanjšanje porabe energije in ogljične intenzivnosti stavbnega sektorja, zlasti javnega stavbnega fonda; okrepi upravljanje in usklajevanje na področju odpornosti proti podnebnim spremembam na vseh ravneh upravljanja;

6. poveča udeležbo premalo zastopanih skupin na trgu dela in poenostavi priznavanje tujih kvalifikacij; zmanjšati dejavnike, ki starše odvračajo od vrnitve na delo, ter izboljša ponudbo storitev otroškega varstva in dolgotrajne oskrbe, da se več žensk spodbudi k vstopu na trg dela; zmanjša davčno obremenitev delavcev z nizkimi dohodki ter davčne izjeme za samozaposlene z visokimi dohodki; okrepi spretnosti in izboljša rezultate terciarnega izobraževanja s povečanjem udeležbe, znižanjem stopenj osipa ter zagotavljanjem večje podpore študentom za terciarno izobraževanje ter večje podpore prikrajšanim šolam in učencem v primarnem in sekundarnem izobraževanju; poveča število študentov in diplomantov na področju STEM, zlasti žensk; razširi dostop do splošnega sekundarnega izobraževanja, omogoči dijakom prehajanje med splošnim in poklicnim izobraževanjem ter odpravi pomanjkanje učiteljev;

V Bruslju,

Za Svet
predsednik/predsednica